

P-115

Ljubljana, 25.2. 1987

Tov. Zvone Nastran
Republiški komite za kmetijstvo,
gozdarstvo in prehrano
Parmova 33
61000 LJUBLJANA

Vaš znak:

Naš znak:

James TITOVŠEK, Dušan JURC

exf. 416.16 : 174.7 *Pinus nigra* Arnold : 172.8 *Cenangium ferruginosum* :
(497.12 *Tranho g.g.o.*)

ZADEVA: Zdravstveno stanje črnega bora na Krasu v februarju 1987

Na vaš predlog sva dr. J. Titovšek in mag. D. Jurc pregledala zdravstveno stanje črnega bora na kraškem gozdnogospodarskem območju 11.2.1987. Pregledala sva del sestojev črnega bora, katerih zdravstveno stanje smo proučevali že 1.1986, to pa so: ob cesti Sežana - Dutovlje, Krapence in Mirenski bori.

V lanskem letu smo potek sušice borovih vej sledili od sredine marca, zato lahko današnje stanje primerjamo le s poročilo kraških gozdarjev iz tistega časa. Ti so opazili sušenje vej črnega bora v decembru 1985, nato pa se je intenzivnost sušenja povečevala skozi vso zimo in pomlad 1986. Na omenjenih lokacijah nisva opazila sušenja vej, za katerega bi lahko ugotovila, da je nastalo v tej zimi. Precej suhih vej je obdržalo odmrle in rjave iglice, vendar je po številnih trosiščih glive *Cenangium ferruginosum* in razkrojenosti odmrlega lubja mogoče ugotoviti, da so se veje posušile že v lanski sezoni. Odpadanje suhih iglic se ni nadaljevalo v večjem obsegu od junija 1986 dalje. Za razliko od pomladi 1986, ko so trosišča zajedavske glive izraščala predvsem iz tankih, odmrlih vej črnega bora (1-2 cm premera), pa so sedaj zrela in še nezrela trosišča v izjemno velikem številu razvita tako na tankih vejicah, kot na odmrlih vejah in debelcih mladih borov, ki imajo premer do 8 cm. To dejstvo se sklada z navedbami iz literature, ki omenja, da nastajajo trosišča te glive v dveh obdobjih - spomladi in jeseni. Izgled okuženih sestojev črnega bora na pregledanih lokacijah v februarju 1987 potrjuje predvidevanja, da se epifitocija sušice borovih vej v l. 1987 po vsej verjetnosti ne bo nadaljevala v takem obsegu kot leta 1986. Za dokončno potrditev tega predvidevanja pa je potrebno opazovati zdravstveno stanje črnega bora še nekaj mesecev.

Številčno stanje podlubnikov sva preverjala na 3 lokacijah:

1. ob cesti Sežana-Dutovlje, 2. v Krapencah in 3. v Mirenskih borih.

Na osebkih borov, ki so v preteklem letu propadli zaradi okužbe z glivo *C.ferruginosum* in zaradi drugih dejavnikov sva le na lokaciji ob cesti Sežana-Dutovlje zasledila v vejah in debelcu mlajšega odmrlega bora nekaj osebkov vrste *Pityogenes bistridentatus*. Pri večini iz sestoja izločenih in odmrlih borov je lubje že v fazi dekompozicije in ne predstavlja ekološke niše za razvoj podlubnikov. Taki osebki ne predstavljajo trofične kapacitete za podlubnike in potencialne nevarnosti za gradacijo. Zato posek teh drobnih osebkov zaradi nevarnosti prerasnožitve lubadarjev ni neobhodno potreben.

Živi del s sušico borovih vej okuženih sestojev pa še vedno ostaja oslavljen in bo zaradi tega potrebno še nadalje budno spremljati dinamiko podlubnikov, še zlasti tehle vrst:

Blastophagus minor, *B.piniperda*, *Ips acuminatus* in vse *Pityogenes* vrste.

Poudariti pa je treba, da predstavljajo suhi stoječi bori potencialno nevarnost za širjenje gozdnih požarov.

Sestavila:

dr.Janez Titovšek

l.r.

mag.Dušan Jurec

